

NOT GUILTY!

Пише:
Небојша
Јанковић

Ванкувер, мај 2007.

Пресуда Међународног суда правде у Хагу према којој Србија као држава и Срби као народ нису криви за геноцид против Муслиманског народа у Босни и Херцеговини изазвала је разумљиво олакшање и у Србији и међу свима нама који је, ма где живели, и даље сматрамо својом домовином.

То је, слободан сам да кажем, можда и најбоља вест коју је “Кишобран” у прилици да објави још од извештаја о демократском преврату у Београду, 5-ог октобра, 2000-те године.

Добре вести, (после свега што нам се десило и што нам се још дешава), постале су до те мере наша насурна потреба да би било најлогичније да смо и ову примили без сувишних коментара. А, нисмо и ту, бар за мене, нема изненађења.

Пренебрегавајући чињеницу да је пресуда донета због недостатка доказа да је Србија била директно умешана у злочин у Сребреници који је једини оквалификован као дело геноцида у грађанском рату у БИХ, а не као амнестија за ратне злочине и њихове починиоце, Радикали су ову пресуду дочекали са видном дозом триумфализма. Сходно томе, одмах су Скупштини Србије поднели такву декларацију о злочинима за време ратова у бившој Југославији у којој се и злочини и злочинци релативизују и стављају у исту равн. Тако су, на пример, заједно са директним актерима Сребренице, Ђвезка и Олује (чија се имена не помињу) у исту рава и стављени и сви међународни чиниоци који су подстицали “распад бивше Југославије”. Једино фали “Римски Папа”, омиљена личност њиховог лидера...

Они други, са другог екстремног крила политичке лепезе (ЛДП - Чедомира Јовановића), кренули су логиком по којој није толико важно ако ти психијатар да уверење да си нормалан, већ је довољно поражавајуће што си по такво уверење уопште морао да идеш. У резолуцији о Сребреници коју они предлажу новом сазиву Скупштине као да се тражи да Србија призна чак и ону кривицу за коју суд у Хагу тврди да не постоји.

И једни и други превиђају реал-политичку димензију хашке пресуде као правног документа који Србији пружа могућност да се до краја суочи са недавном прошлошћу, али, што је кудикамо важније, и да се коначно окрене будућности и

свакодневној егзистенцији народа што су плебисцитарно тражили грађани на недавним изборима.

МРТВА УСТА И ЗЕЦ У ШУМИ

Главни аргумент оних који тврде да је пресуда Хашког суда резултат искључиво недостатка доказа да је српски државни врх директно наредио масакр у Сребреници је тај да би она вероватно била другачија да није било Милошевићеве преране смрти у хашкој притворској јединици.

Без обзира што немам разлоге да сумњам да би неко ко је некадашњег најбољег пријатеља био спреман да пошаље на дно фрушкогорске кречане могао исто тако да нареди егзекуцију хиљада безимених, некако нисам сигуран да би Хашки Трибунал могао тако нешто и да докаже. Не само због тога што о Милошевићевој комуникацији са лидерима босанских Срба скоро да није било никаквих писаних трагова, већ и зато што је “Слоба” у време масовног злочина у Сребреници већ био обузет својом новом улогом будућег “миротворца” због које ће добити небројене похвале свог тадашњег “ментора” Ричарда Холбрука, а од стране часописа “Тајм” бити проглашен за личност године.

Теорија “мртва уста не говоре” има свој пандан и у причи о најтраженијем Хашком оптуженику Ратку Младићу чије се дугогодишње успешно скривање (у Србији, како се претпоставља) управо тумачи тиме што би Младић, да је био ухапшен, бранећи своју кожу могао у Хагу да каже да је налог за Сребреницу добио директно од Милошевића.

Тиме би Србија дефинитивно била проказана као непосредни извршилац “геноцида у Сребреници” и између осталог осуђена на плаћање ратних репарација. То је, према заступницима ове теорије, и био главни разлог што Младић није испоручен свих ових година. Чекало се, наводно, на одлуку

међународног суда правде која је ових дана и донета.

Уколико се у наредних десетак дана Младић нађе у Хагу ова теорија би се, евентуално, могла озбиљније разматрати.

Али, чему? Зар није много важније подвући црту и кренути даље.

ПЛЕС ОКО ДЕВЕТЕ РУПЕ

Мада је одлука Хашког суда правде у правном смислу јасна и неопозива, њене поуке ипак имају одређену слојевитост.

Ово се односи пре свега на злочин у Сребреници и на дефиницију да, без обзира што није била налогодавац масакра “држава Србија сноси одговорност што злочин није спречила, ни његове починиоце казнила”. Из дефиниције није јасно како је Србија, ако масакр није наредила, његово извршење могла да спречи, али је зато закључак свима јасан и односи се на Ратку Младића и време садашње. И ту сад долази до занимљивог политичког парадокса.

Милошевићева смрт и вишегодишње тамновање које јој је претходило ослобађају га сваке одговорности за Младићево скривање по Србији. Ово претешко бреме пребачено је тако на политичара који је својевремено изјавио да му је “сарадња с Хагом девет рупа на свирали” а после тога уприличио такву “двосмерну сарадњу” са Карлом Дел Понте при којој су сви они који су се “добровољно предали”, у Хаг праћени као мученици и хероји. Биће занимљиво видети какав ће сада “салто мортале” поменути политичар морати да направи поготово ако жели да остане при врху или на самом врху власти у шта, иначе, мало ко сумња.

Јер иако ослобађајућа у генералном смислу, пресуда Хашког суда у вези са изручењем “преосталих оптужених” за ратне злочине, а посебно за злочин у Сребреници је недвосмислена – то је сад и званична обавеза Србије као чланице Уједињених Нација.

FREE AT LAST

Одлука Међународног суда правде у Хагу према којој држава Србија није крива за геноцид против Муслимана у БИХ, најважнија је, без сваке сумње у државном смислу. Србија тако неће бити обавезна да годинама исплаћује ратну одштету која је, према захтевима тужитеља, могла да достигне цифру од неколико десетина милијарди долара!

Ово, дакле, неће морати да плаћа ни ова генерација грађана Србије која је већ доста платила “национално буђење” и “одбрану Југославије” у коју ју је повео Милошевић али ни неке будуће генерације које за збивања 90-тих не могу сносити никакву одговорност.

У том смислу, у смислу слободне и креативне будућности за нове нараштаје много је важније што су Срби и дефинитивно ослобођени епитета “геноцидног, рушилачког и несвропског народа”. За одлуку је гласало 17 судија, а против само двоје што би, коначно, морало бар делимично да нас ослободи и параноидног страха од “селективне хашке правде” али и од патолошке потреба да се и надаље стално правдамо и ритуално посипамо пепелом по глави.

И, најзад, пресуда би морала **одмах** да нас ослободи гусларског идолопоклонства према свакој противи која се својом кривицом или глупошћу нашапала иза хашких решетака. Србија и Срби нису криви, гласи пресуда и свако ко се убудуће буде бранио пред Хашким трибуналом неће бранити ни Србију, ни “Српство”, већ само себе.

Free at last, како рече Мартин Лутер Кинг не стигавши да и на јави угледа онај свет слободан какав му се указао у сну.

За моју генерацију, међутим, да на крају парафразирам једног солидног српског писца и никаквог политичара – “нада је по први пут већа од стрепње”. ♦

subscription - уредњавања

Прећлаћујем се на листу КИШОБРАН и ћрилажем чек у вредности \$36.00 (12 бројева - 12 issues)

IME (NAME): DATUM (DATE):

ADRESA (ADDRESS):

TEL /FAX:

E-MAIL: POTPIS (SIGNATURE):

Make cheque or money order payable to: KISOBRAN

КИШОБРАН
НАЈЗАПАДНИЈЕ СРПСКЕ НОВИНЕ

Поћуните овај листић, ћошћите га на гоњу адресу, и слећех гванаест бројева КИШОБРАН-а бам сћиже ћошћом.

KISOBRAN, #368-3495 Cambie Street, Vancouver, B.C. V5Z 4R3